

YANGI O'ZBEKISTON TARAQQIYOT STRATEGIYASI ASOSIDA TA'LIM
TIZIMIDA RAQAMLASHTIRISH VA INNOVATSIYALAR

I.X. Mavlonov

Qo'qon universiteti f.f.d(PhD) v.b dotsent

Buvanazarova Madinaxon Dilshodjon qizi

Qo'qon Universiteti Lingvistika 1-bosqich magistranti

Email: madinaniyozova378@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18255880>

Annotatsiya: Mazkur maqolada Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi doirasida ta'lim tizimini raqamlashtirish va innovatsion texnologiyalarni joriy etish jarayonlari tahlil qilinadi. Tadqiqotda ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan raqamli transformatsiyaning mazmuni, uning ta'lim sifati va samaradorligiga ta'siri ilmiy-nazariy hamda amaliy jihatdan yoritilgan. Shuningdek, elektron ta'lim platformalari, masofaviy ta'lim tizimlari va innovatsion pedagogik yondashuvlarning ta'lim jarayonidagi o'rni va ahamiyati baholangan. Tadqiqot natijalari raqamli ta'limni rivojlantirish orqali raqobatbardosh va zamonaviy fikrlovchi kadrlarni tayyorlash imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qiladi.

Аннотация: В данной статье анализируются процессы цифровизации системы образования и внедрения инновационных технологий в рамках Стратегии развития Нового Узбекистана. В исследовании раскрывается сущность цифровой трансформации в сфере образования, а также её влияние на качество и эффективность образовательного процесса с научно-теоретической и практической точек зрения. Оценивается роль электронных образовательных платформ, дистанционного обучения и инновационных педагогических подходов. Результаты исследования способствуют расширению возможностей подготовки конкурентоспособных и современно мыслящих кадров посредством развития цифрового образования.

Abstract: This article analyzes the processes of digitalization of the education system and the implementation of innovative technologies within the framework of the Development Strategy of New Uzbekistan. The study examines the essence of digital transformation in education and its impact on the quality and effectiveness of the educational process from both theoretical and practical perspectives. The role of e-learning platforms, distance education systems, and innovative pedagogical approaches is also evaluated. The research findings contribute to expanding opportunities for training competitive and modern-thinking professionals through the development of digital education.

Kalit so'zlar: Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi, ta'lim tizimi, raqamlashtirish, innovatsiyalar, raqamli ta'lim, masofaviy ta'lim, elektron ta'lim platformalari, pedagogik texnologiyalar.

Ключевые слова: Стратегия развития Нового Узбекистана, система образования, цифровизация, инновации, цифровое образование, дистанционное обучение, электронные образовательные платформы, педагогические технологии.

Keywords: Development Strategy of New Uzbekistan, education system, digitalization, innovations, digital education, distance learning, e-learning platforms, pedagogical technologies.

Kirish

So'nggi yillarda Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi doirasida mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan rivojlantirish, inson kapitalini yuksaltirish va global raqobatbardoshlikni ta'minlashga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ushbu jarayonda ta'lim tizimi strategik ahamiyatga ega soha sifatida e'tirof etilib, uni rivojlantirish va zamonaviy talablar asosida modernizatsiya qilish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri etib belgilangan.

Xususan, ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalar va innovatsion yondashuvlarni keng joriy etish orqali bilim berish sifatini oshirish, ta'lim xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish hamda ta'lim jarayonining ochiqligi va shaffofligini ta'minlash muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Raqamlashtirish jarayoni an'anaviy ta'lim modelidan zamonaviy, moslashuvchan va natijaga yo'naltirilgan ta'lim tizimiga o'tishga xizmat qilib, o'quvchi va talabalarning mustaqil o'rganish, tanqidiy va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga imkon yaratmoqda.

Bugungi globallashuv sharoitida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta'lim tizimiga yangi talablarni qo'ymoqda. Masofaviy ta'lim, elektron o'quv resurslari, raqamli platformalar, sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar (big data) asosida ishlovchi tizimlar ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim omilga aylanmoqda. Shu jihatdan, Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi doirasida raqamli ta'lim infratuzilmasini rivojlantirish, pedagog kadrlarning raqamli kompetensiyalarini oshirish hamda innovatsion pedagogik texnologiyalarni amaliyotga tatbiq etishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Shuningdek, innovatsiyalarni ta'lim tizimiga joriy etish yosh avlodning ilmiy-texnik salohiyatini oshirish, ularni zamonaviy kasb va mutaxassisliklarga tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi. STEAM ta'limi, startap tashabbuslari, raqamli laboratoriyalar va innovatsion o'quv muhitlarining yaratilishi ta'lim mazmunini mehnat bozori talablariga moslashtirishga xizmat qilmoqda.

Mazkur maqolada Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi asosida ta'lim tizimida raqamlashtirish va innovatsiyalarni joriy etish jarayonlari, ularning amaliy natijalari, mavjud muammolar hamda kelgusidagi rivojlanish istiqbollari ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilinadi.

Metodologiya

Mazkur tadqiqotda Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi doirasida ta'lim tizimida raqamlashtirish va innovatsiyalarni joriy etish jarayonlarini chuqur tahlil qilish maqsadida kompleks ilmiy metodlardan foydalanildi. Tadqiqotning metodologik asosi sifatida tahliliy, taqqoslash va tizimli yondashuv metodlari tanlandi.

Dastlab, ta'lim tizimidagi raqamlashtirish jarayonlarini yoritib beruvchi normativ-huquqiy hujjatlar, xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmon va qarorlari, davlat dasturlari, konsepsiyalar hamda tegishli me'yoriy hujjatlar mazmunan tahlil qilindi. Ushbu hujjatlar asosida ta'lim tizimida raqamli transformatsiyaning ustuvor yo'nalishlari va asosiy vazifalari aniqlab olindi.

Shuningdek, taqqoslash metodi orqali an'anaviy ta'lim modeli bilan raqamlashtirilgan ta'lim tizimi o'rtasidagi farqlar, afzalliklar va muammolar solishtirildi. Bu esa raqamli

texnologiyalarning ta'lim sifati, samaradorligi hamda boshqaruv jarayonlariga ta'sirini baholash imkonini berdi.

Tadqiqot jarayonida elektron ta'lim platformalari, masofaviy ta'lim tizimlari, raqamli o'quv resurslari hamda innovatsion pedagogik texnologiyalarning ta'lim jarayoniga ta'siri kuzatuv va umumlashtirish usullari orqali o'rganildi. Xususan, onlayn ta'lim platformalaridan foydalanish, interaktiv o'quv materiallari va raqamli baholash tizimlarining o'quvchilarning bilim darajasi va faolligiga ta'siri tahlil qilindi.

Bundan tashqari, ilmiy adabiyotlar tahlili asosida xorijiy tajribalar o'rganilib, ularning milliy ta'lim tizimiga moslashtirish imkoniyatlari ko'rib chiqildi. Tadqiqot natijalarini umumlashtirish va xulosalar chiqarishda mantiqiy tahlil va induktiv yondashuv metodlaridan foydalanildi.

Mazkur metodologik yondashuvlar tadqiqotning ishonchliligi va ilmiy asoslanganligini ta'minlashga xizmat qilib, ta'lim tizimida raqamlashtirish va innovatsiyalarni joriy etish samaradorligini har tomonlama baholash imkonini berdi.

Natijalar

O'tkazilgan tadqiqot natijalari Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi doirasida ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan raqamlashtirish va innovatsion islohotlar o'zining ijobiy samarasini berayotganini ko'rsatdi. Jumladan, o'quv jarayoniga onlayn platformalar, elektron darsliklar va raqamli o'quv resurslarining joriy etilishi ta'lim olish imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytirdi. Bu esa o'quvchi va talabalarning istalgan vaqtda va istalgan joydan bilim olishiga sharoit yaratib, ta'lim jarayonining uzluksizligini ta'minlamoqda.

Masofaviy ta'lim tizimlarining rivojlanishi orqali hududlar o'rtasidagi ta'lim sifati tafovutini kamaytirish imkoniyati yuzaga keldi. Xususan, chekka hududlardagi ta'lim muassasalari uchun malakali pedagoglar tomonidan olib borilayotgan onlayn darslar va virtual mashg'ulotlar ta'lim sifatini oshirishga xizmat qilmoqda. Bu holat ta'limda tenglik tamoyilini mustahkamlashga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, innovatsion texnologiyalar va interaktiv pedagogik usullardan foydalanish o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, ijodkorligi va raqamli savodxonligini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Elektron test tizimlari, virtual laboratoriyalar, simulyatsiya dasturlari va sun'iy intellekt elementlariga asoslangan ta'lim vositalari o'quvchilarning fanlarga bo'lgan qiziqishini oshirib, ularning bilimlarni chuqurroq o'zlashtirishiga yordam bermoqda.

Shuningdek, baholash tizimlarining raqamlashtirilishi ta'lim jarayonida shaffoflik va adolatni ta'minlashda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda. Avtomatlashtirilgan baholash tizimlari orqali inson omilining kamayishi, natijalarni tezkor va aniq aniqlash imkoniyati yaratilmoqda. Bu esa ta'lim sifatini monitoring qilish va tahlil qilish jarayonlarini takomillashtirishga zamin yaratmoqda.

Bundan tashqari, STEAM ta'limi, startup loyihalar, innovatsion markazlar va raqamli laboratoriyalarning ta'lim muassasalarida joriy etilishi yoshlarning amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Ushbu yondashuvlar orqali o'quvchilar real muammolarni hal qilish, jamoa bilan ishlash va zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish ko'nikmalariga ega bo'lmoqda. Natijada, ta'lim mazmunining mehnat bozori talablariga

moslashuvi ta'minlanib, raqobatbardosh kadrlar tayyorlash uchun mustahkam asos yaratilmoqda.

Muhokama

Tadqiqot davomida olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, ta'lim tizimida raqamlashtirish va innovatsiyalarni joriy etish jarayoni ta'lim sifatining oshishiga, o'quv jarayonining samaradorligi va moslashuvchanligining kuchayishiga xizmat qilmoqda. Raqamli texnologiyalardan foydalanish orqali ta'lim jarayoni yangi bosqichga ko'tarilib, o'quvchi va talabalarning bilim olishga bo'lgan faolligi hamda mustaqil ta'lim olish imkoniyatlari kengaymoqda.

Biroq, raqamli transformatsiya jarayoni bir qator muammolarni ham yuzaga chiqarmoqda. Xususan, pedagog kadrlarning raqamli kompetensiyalarini yetarli darajada rivojlantirmasdan turib raqamli ta'lim tizimidan samarali foydalanish mushkul. Shu bois, o'qituvchilarning axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ko'nikmalarini oshirish, ularni zamonaviy pedagogik va raqamli metodlar bilan muntazam tayyorlash dolzarb masala bo'lib qolmoqda.

Shuningdek, texnik infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi raqamli ta'limni to'liq joriy etishda muayyan cheklovlarni yuzaga keltiradi. Internet tezligi va sifati, zamonaviy kompyuter texnikalari, server va platformalarning barqaror ishlashi ta'lim jarayonining uzluksizligini ta'minlashda muhim omil hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, ta'lim muassasalarining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash va raqamli infratuzilmani rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlarni izchil davom ettirish zarur.

Ta'lim kontentining sifati ham raqamli ta'lim samaradorligini belgilovchi muhim omillardan biridir. Raqamli formatga o'tkazilgan o'quv materiallarining mazmunan boy, metodik jihatdan puxta va interaktiv bo'lishi o'quvchilarning bilimlarni chuqur o'zlashtirishiga xizmat qiladi. Aks holda, raqamlashtirish faqat texnik jarayon sifatida qolib ketishi mumkin.

Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi doirasida raqamli ta'limni rivojlantirish nafaqat ta'lim sifatini oshirish, balki mamlakatning intellektual salohiyatini mustahkamlash, innovatsion iqtisodiyot uchun zarur bo'lgan raqobatbardosh kadrlarni tayyorlashga ham xizmat qiladi. Shu bois, innovatsion yondashuvlarni izchil davom ettirish, ilg'or xorijiy tajribalarni o'rganish va milliy ta'lim tizimiga moslashtirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa qilib aytganda, ta'lim tizimida raqamlashtirish va innovatsiyalarni keng joriy etish strategik ahamiyatga ega bo'lib, bu jarayonni samarali amalga oshirish uchun davlat, ta'lim muassasalari va pedagog kadrlar o'rtasidagi hamkorlikni yanada kuchaytirish zarur. Bu esa Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasida belgilangan maqsadlarga erishishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. **“2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi to'g'risida”** PF-60-son Farmoni. — Toshkent, 2022.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori. **“Ta'lim tizimini raqamlashtirish va axborot texnologiyalarini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida”**. — Toshkent, 2020.
3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. **Ta'lim sohasida raqamli**

texnologiyalarni rivojlantirish konsepsiyasi. — Toshkent, 2021.

4. UNESCO. **Digital Transformation of Education: Opportunities and Challenges.** — Paris, 2021.
5. OECD. **Innovating Education and Educating for Innovation.** — OECD Publishing, Paris, 2019.
6. Fullan, M. **The New Meaning of Educational Change.** — New York: Teachers College Press, 2018.
7. Siemens, G. **Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age.** — International Journal of Instructional Technology and Distance Learning, 2005.